מאי תיבעי לך, השתא "כזית וכזית" הוה לך למידק דהוי כללא מדלא אתניתא אלא "כזית כזית" לפרטא הא "כזית וכזית" כללא, כזית למחר בחוץ מיבעיא לך דבעיין תיפשיט דבעינן לעיל כזית כזית תנן או כזית וכזית תנן ש"מ דכזית וכזית תנן, ומהכא אמרינן בגמ' דהאומר לחבירו בקדושין (דף מו:) ובגמרא דשבועת הפקדון (שבועות לח:) רבי היא דאמר ל"ש כזית כזית ל"ש כזית וכזית פרטא הוי: לישנא אחרינא יא] [לא] גרסינן: **ויקץ כישן (א) הפיגול** · כיון שמלא חצי יב] זית הראשון, חצי הזית אחרון שהוא מיעט גיעור משכתו ומבטלו {שנצטרף עם יג] חוץ למקומו לפסול ולא לפגל} וחוזר מצטרף עם זה לפגל ובטל לו חצי זית דחוץ למקומו מלאפוקיה מידי פיגול דאין חצי זית מועיל במקום כזית ולא אמרי' כבר נצטרף עם שאצלו לפסול ולא יחזור ויפרד ממנו: **עירוב מחשבות הוי** · מכיון שנצטרף שוב לא יד] (ירד)[יעיר]: **ראשון** · התערובות הזה תורת ראשון עליו לעשות מגעו שני דהא איכא שיעורא דראשון בגוויה ליתן טומאה: **חלקן זה שני וזה שני** · שהרי בכל אחד חצי שיעור דראשון וחצי שיעור דשני ותנן לקמן במשנה ראשון ושני מצטרפין לטמא בקל שבשניהם: **הא חזר ועירבן ראשון** כדמסיים ואזיל מגופה דמתני' אלמא כשחזר ומלא את מיעוט גיעור מצירוף דהאי מיעוט: **נפל זה טו] בעצמו וזה בעצמו** · כשנסתלק הראשון נפל חבירו עליה טז] פסלה ולא טימאה ליעשות שניה שכשנפל האחד לא היה בו כביצה ראשון וכשנפל חבירו כבר נסתלק זה: **נפלו שניהם כאחד** · וה"ה בזה אחר זה אם נפל השני בעוד הראשון עליה, שניהם כאחד קרי ליה: **עשאוה שניה** · אלמא הדרי ומצטרפי ראשון שבזה ושבזה: **התם איכא שיעורא** · מעיקרא יז] שלם הוא ונחלק הלכך כשחזר ועירבו חזר שמו עליו: **אבל הכא** · מעיקרא חצי זית פגול וחצי זית פסול לא נקרא שם פגול עליו כי אם שם פסול הלכך כי הדר אתי חצי יח] [זית] דזמן לא פקע שם פסול למיחל שם פגול: **ה"ג** האוכל חצי ביצה שנטמא באב הטומאה יט] וחצי ביצה אחרת שנטמא בולד הטומאה מצטרפין כ] זה עם זה לטמא בקל שבשניהם מאי לאו אף על גב דהדר מלייה, לא, דלא הדר מלייה: **לטמא בקל שבשניהם** · אם נגע בתרומה פסלה ולא טמאה דליכא כשיעור מן הראשון מאי לאו אפי' חזר והשלים מאוכל ראשון אחר על זה עד שהיה בו כביצה אוכל ראשון, כא] דהיינו טומאה עוד ראשון אחיל ולא היה בו מעולם שיעור קודם שנתערב עם אוכל שני אלמא כי לא הוי ביה שיעורא מעיקרא אין חוזר וניעור וא"ת אף (ב) כב] בלא הוי ביה שיעורא מעיקרא היאך קיבל טומאה מאב הטומאה מתחילתו, תשובה לדבריך שהאוכל מקבל טומאה בכל שהוא אבל לטמא אחרים צריך כביצה ובריית' שלימה כג] בת"כ כל אשר בתוכו יטמא מכל האוכל מלמד שמטמא בכל שהוא יכול יטמא אחרים בכל שהוא ת"ל אשר יאכל דהיינו כביצה כדילפי' בפ"ח דיומא (דף פ:) אוכל הנאכל בבת אחת ושיערו חכמים אין בית הבליעה מחזיק יותר מכביצת תרנגולת: **ה"ג כדרב דימי חצי זית חוץ למקומו וחצי זית חוץ לזמנו תנא בר קפרא כו'** · דכיון דהאי להו הנך תרי דזמן גבי הדדי מצטרפי ולא אמרינן מכי כד] חשיב אחצי זית דזמן קמא נצטרף עם חצי זית דמקום שקדמו דהא כה] דאמרת (לעיל כט:) יהיה מלמד שמצטרפין, (ג) היכא דליכא מינו לצרופי בהדיה: **כי אתא רבין אמר** · לאו הכי תני בר קפרא דכיון שקדמו חצי זית דמקום אתי חצי זית קמא דזמן ואיצטריף כו] ושוב אין חוזר וניעור אלא הכי תנא חצי זית חוץ לזמנו וחצי זית חוץ למקומו פיגול אין חצי זית דמקום מועיל לבטל זמן דהוי כזית: **רב אשי כו'** · כרבא סבירא ליה דאמר לעיל ויקץ כישן הפיגול ואפילו הפסיקו במחשבת מקום, ועדיפא דרב אשי מדרבא דאשמעינן רבותא כז] אע"ג דחשבינהו לזמן ומקום בחד דבורא ועירבן בשפתיו לכזית אחד ואפ"ה מצטרף למיטו: **יאכלו הכלבים** · אלמא שמיה אכילה: **אלא מעתה חישב** · על הבשר כח] (לאכול) באש הדיוט למחר: **הכי נמי** דהוי פיגול: **וכי תימא הכי נמי והא אנן תנן** · דאפי' אש כט] גבוה, במידי דחזי לה והורתה לא מצטרפא (אם חישבה) עם אכילת אדם ואע"ג דאכילה שמה אלמא לא מדמי אכילות להדדי דכל חדא וחדא למילתיה הוא דהויא אכילה: **בשר אוכלין** · שניים האוכלין את הזית:

תורה אור

השתא כזית וכזית כללא כזית למחר בחוץ מיבעיא א] (לישנא אחרינא כזית למחר בחוץ פרטא כזית ב] כזית מיבעיא) איתמר חצי זית חוץ לזמנו, חצי זית חוץ למקומו, וחצי זית חוץ לזמנו אמר רבא ויקץ כישן הפיגול ורב המנונא אמר עירוב מחשבות הוי, אמר רבא מנא אמינא לה? דתנן *כביצה אוכל ראשון וכביצה אוכל שני שבללן זה בזה ראשון חלקן, זה שני וזה שני הא חזר ועירבן ראשון הוי ממאי מדקתני סיפא *נפל זה ג] בעצמו וזה בעצמו על ככר של תרומה פסלוה, נפלו שניהן באחת עשאוה שניה ורב המנונא אמר התם איכא שיעורא הכא ליכא שיעורא, אמר רב המנונא מנא אמינא לה דתנן *האוכל שנטמא באב הטומאה (ו)שנטמא בולד הטומאה מצטרפין זה עם זה לטמא בקל ד] שבשניהם מאי לאו אע"ג דהדר מלייה, (למא) דלא הדר מלייה, ה] כי אתא רב דימי אמר חצי זית חוץ למקומו וחצי זית חוץ לזמנו, וחצי זית חוץ לזמנו תני בר קפרא פיגול אין חצי זית מועיל במקום כזית כי אתא רבין אמר חצי זית חוץ לזמנו וחצי זית חוץ לזמנו וחצי זית חוץ למקומו תני בר קפרא פיגול אין חצי זית מועיל במקום כזית רב אשי מתני הכי חצי זית חוץ לזמנו וכזית חציו חוץ למקומו וחציו חוץ לזמנו תני בר קפרא פיגול, אין חצי זית מועיל במקום כזית אמר רבי ינאי ו] חישב שיאכלוהו כלבים למחר פיגול דכתיב °ואת איזבל יאכלו הכלבים בחלק יזרעאל מתקיף לה רבי אמי ז] אלא מעתה חישב שתאכלהו אש למחר דכתיב °תאכלהו אש לא נופח ה"נ דפיגול וכי תימא הכי נמי והתנן לאכול כחצי זית ולהקטיר *כחצי כזית כשר שאין אכילה והקטרה מצטרפין אי דאפקה בלשון אכילה ח] ה"נ הכא במאי עסקינן דאפקה בלשון הקטרה דלשון אכילה לחוד ולשון הקטרה לחוד ט] *רב אשי חישב לאכול כזית בשני בני אדם מהו: בתר מחשבה אזלינן י] (ו)איכא שיעורא או בתר אוכלין אזלינן וליכא שיעורא? אמר אביי ת"ש לאכול כחצי זית ולהקטיר כחצי זית כשר שאין אכילה והקטרה מצטרפין

הא

מלכים ב ט

איוב כ

רש"ק מ"ו והנ"ק מקיימו

כ"א ואינו מצטרף

טהרות פ"א מ"ה

ג"ש שם

ג"ש שם מעילה יז:

כחצי זית נ"ק

נ"ל רב אמי

ויקץ כישן הפיגול · לא שייך הכא אלא מין את מינו וניעור נ]: **עירוב** מחשבות הוי · נא] שאין הפסול מניח הפיגול ליפרד מעליו נב]: **הא** חזר ועירבן ראשון הוי · תימה מה ענין זה אצל זה דגבי קרבן כשאמר חצי זית חוץ למקומו וחצי זית חוץ לזמנו הרי כבר נפסל הקרבן ואינו חוזר ונעשה פיגול אבל חצי ביצה ראשון וחצי ביצה שני שנתערבו דנעשה שני אין הטעם לפי שנתבטל חצי ביצה הראשון אלא משום דאין לו כח לטמאות נג] בפני עצמו הלכך כשילטרף עמו חצי ביצה ראשון למה לא יהא ראשון: **נפלו** שניהם כאחד עשאוה שניה · למ"ד יש נגע חוזר ונוגע: **התם** איכא שיעורא · פי' בקונט' מעיקרא שיעור שלם הוא ונחלק הלכך כשחזר וערבו שמו חזר עליו אבל הכא מעיקרא חצי זית פיגול וחצי זית פסול לא נקרא שם פיגול עליו כי אם שם פסול הלכך כי הדר אתי חצי זית דזמן לא פקע שם פסול למיחל שם פיגול ולפירוש זה הוה ליה למימר התם הוה ביה שיעורא הכא לא הוה ביה שיעורא ומפרש ר"ת נד] איכא שיעורא שיש מן השני כשיעור לפיכך מניח לו לראשון להפרד מעליו נה] והלך לו להתחבר אצל ראשון אחר הכא ליכא שיעורא מן הפסול ואין מניח לו לפיגול להפרד מעליו: **אמר** רב המנונא מנא אמינא לה דתנן האוכל שנטמא באב הטומאה · שהיה בו כביצה ושנטמא בולד הטומאה שהיה בו כמו כן כביצה מצטרפין זה עם זה אם יש חצי ביצה מן הראשון וחצי ביצה מן השני מצטרפין לטמא בקל שבשניהם מאי לאו אע"ג דהדר מלייה שלקח מן הראשון ושם עליו אלמא כיון דליכא שיעורא מן השני אין מניח לו לראשון להפרד מעליו לילך לו אצל ראשון חבירו ומשני דלמא דלא הדר מלייה ואין לדמות זה לטומאה שבטלה נו] וחזרה וניעורה דהכא לא בטלה והכא טעמא משום דאין נז] להפרד ממנו ולפי' רבינו תם שפירשתי לא צריכא למה שפירש בקונטרס דאוכל מקבל טומאה בכל שהוא והארכתי בפרק המצניע [שבת דף צא· ד"ה אי לענין]: **חישב** שיאכלוהו כלבים למחר פיגול · בסוף כל הפסולין (לקמן דף לו·) אמרינן דחישב שיאכלוהו טמאים לא הוי פיגול וצריך לפרש טעם אמאי גרע מאכילת כלבים א): **ואת** איזבל יאכלו הכלבים · נח] הא פשיטא ליה דשייכא ליה גבי בהמה בדבר הראוי לה כדכתיב תהיה כל תבואתך לאכול אלא מאכילת בשר מייתי ראיה נט]: **דכתיב** תאכלהו אש לא נופח · תימה דלא מייתי קרא דאש האוכל יאכל דבשתי אכילות הכתוב מדבר אחת אכילת אדם ואחת אכילת מזבח (לעיל יג:) וכתיב (ויקרא ו) אשר תאכל האש את העולה וי"ל דאש דגבוה פשיטא ליה דשמה אכילה ס] ובכל מקום אין אכילה והקטרה מצטרפין ב) אבל השתא דאמרת דכל אכילות אש שמה אכילה קשיא ליה אמאי אין מצטרפין: **שאין** אכילה והקטרה מצטרפין · מרישא הוה מא] מצינא למידק דקתני להקטיר דבר שדרכו להקטיר הא דבר שאין דרכו להקטיר לא אלמא אכילת אש לא שמה אכילה:

הא

עין משפט נר מצוה

קכה א מיי' פט"ז מהל' פסה"מ הלכה ד:

קכו ב ג מיי' פ"ד מהל' טומאת אוכלין הלכה יג:

קכז ד מיי' שם הלכה יב:

קכח ה מיי' פט"ז מהל' פסה"מ הלכה ד:

קכט ו ז ח מיי' פי"ד מהלכות פסה"מ הלכה י:

◆

שיטה מקובצת

א] מתיבת לישנא עד תיבת איתמר לא גרים רש"י: ב] כזית כזית מיבעיא בס"י כזית וכזית מיבעיא: ג] זה לעצמו וזה לעצמו: ד] שבשניהם מאי לאו אע"ג דהדר מלייה' פ"ה לפי שיטתו אפי' כו' אבל קשה לר"ת על הא דפי' דאוכלים מקבלים טומאה בכל שהוא מ ה א דאמרינן באהלות (פי"ג מ"ה) אלו ממעטין בחלון וחשיב פחות מכביצה אוכלים ואי מקבלים טומאה היאך חוצצין (דקיי"ל) [דהא קי"ל] דכל דבר המקבל טומאה אינו חוצץ בפני הטומאה ולפי' ניחא דלעולם הוו בו כשיעור מעיקרא [עד] שנטמא באב הטומאה שחלקן ועירבן עד חצי ביצה מ"מ מיתי שפיר א) דכי הדר מלייה שלקח חצי ביצה מן הראשון ושם עם השני דליכא שיעורא כיון דהשני אין מניחו לראשון להפרד ממנו ולילך לו אצל הראשון חבירו והוי דלא הדר מלייה' לשון הר"פ ז"ל: ה] כי אתא רב דימי כו' · כרב המנונא ס"ל מיהו הכא דהוה תני דדמי גבי אהדדי מצטרפין ולא אמרינן מכי חשיב אחצי זית זמן קמא מצטרף בהדי חצי זית חוץ שקדמו דכתיב יהיה מלמד שמצטרף דה"פ כי ליכא זמן בהדיה לאצטרופי ורבין אמר דלאו להכי תני בר קפרא דגם בענין זה אינו חוזר וניעור דכיון שהפסול נקבע בחצי זית דזמן קמא אלא להכי תני חצי זית חוץ לזמנו [וחצי זית חוץ לזמנו] וחצי זית חוץ למקומו כו' · מהר"פ ז"ל: ו] חישב שיאכלוהו כלבים כו' וא"ת והלא בפ' כל הפסולים כו' וי"ל דשאני טמאים שפוסלים ג) קודם אכילה בנגיעה ואע"פ שיכול חבירו לתוחבו בבית הבליעה שלו אין דרך אכילה בכך וריב"א פי' דלקמן אינו בא רק לדחות ראייתו של רבא שהביא לרב חסדא אבל דברי רב חסדא לא נדחו ועוד דשאכלוהו טמאים אין זה בידו הלכך לא הוי מחשבה והוי כאילו לא אמר כלום אבל אכילת כלבים הויא בידו · מהר"פ ז"ל: ז] אלא מעתה חישב כו' פ"ה דאף בשל הדיוט היה לו להיות פיגול כו' אבל תימה דגבי מזבח נמי אשכחן אכילה דכתיב בפיגול גופיה ואם האכל כו' עד אינו) מצטרפין ואפי' כי מפקה להקטרה בלשון אכילה (דהא)[דלא] מקרייא אכילה לפי שאין אכילה לגבוה אלא אכילת אש אבל השתא (כי)[כו' אמאי] אין מצטרפין · דהא גם הקטרה לא פקע ממנה שם אכילת אש כמו בהדיוט ומשני דהיינו [טעמא] לפי שהלשון חלוק דהקטרת אש לא שמה אכילה · מהר"פ ז"ל: ח] הכי נמי · גליון דהוי פיגול ומצטרף הב"ע כלומר מתניתין דאין אכילה והקטרה מצטרף מיירי דאפקה כו' ע"כ: ט] בעי רבא תיבות רב אשי נמחק: י] והא איכא: יא] לא גרסינן: יב] חצי הזית ראשון את חצי הזית אחרון: יג] עם של חוץ: יד] לא יעיר הס"ד: טו] זה לעצמו וזה לעצמו: טז] עליה פסלוה ולא טימאוה לעשות אות י' נמחק: יז] מעיקרא שיעור שלם: יח] חצי זית: יט] [ושנטמא בולד] תיבות וחצי ביצה אחרת נמחק: כ] מצטרפין' גליון כלומר וחצי ביצה נגע בולד הטומאה: כא] אוכל ראשון קאמר דאינו נעשה עוד: כב] אי בדלא הוה ביה: כג] שלימה היא בתו"כ: כד] מכי אחשיב: כה] דהא דאמרינן יהיה מלמד שמצטרפין ה"מ היכא דליכא מינו לאצטרופי בהדיה: כו] ואיצטריף בהדיה ושוב: כז] ואע"ג דאחשבינהו: כח] הבשר להאכילה תיבת לאכול נמחק: כט] אש דגבוה במידי כו' לא מצטרפא עם מחשבת אכילת אדם: דמחשבות הויין: ל] פר"ת שאין: לא] מעליו ממנו הס"ד: לב] מעליו ויילך לו: לג] לטמאות אחרים: לד] ר"ת התם: לה] שבטלה וחזרה: לו] דאין מניחו להפרד: לז] הכלבים הא דלא מייתי ראיה מקרא ד ולחיה אשר בארצך תהיה כל תבואתה לאכול דהא פשיטא ליה דשייכא אכילה גבי בהמה: לח] ראיה דסד"א דגבי כלבים לאו אכילה היא: לט] אכילה ומכל מקום: מ] הוה מצי למידק:

◆

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ויקץ כישן הפיגול וכו' ומבטלו מצירוף שמצרף וכו' וחוזר ומצרף: (ב) ד"ה לטמא וכו' וא"ת אף דלא וכו' כתוכו: (ג) ד"ה ה"ג וכו' מלמד שמצטרפין היינו דוקא היכא:

א) [לקמן לו: ד"ה שיאכלוהו כו' כתבו הטעם ע"ש] ב) [עיין תוספות מנחות יז: ד"ה דלא שנא וכו' התעוררות רב בסוגיא דהכא]

א) נראה דצ"ל דמאי לאו אע"ג דהדר מלייה וכו' בשני כיון דליכא בשני שיעורא אין מניחו וכו' · ב) וכן תי' התוס' לקמן דף לו ע"ב ד"ה שיאכלוהו · ג) נראה דצ"ל עד אין אכילה והקטרה מצטרפין וכוונת התוספות בד"ה דכתיב ·

הא

---

* נ"ל ראינו שרבי ינה לשאלה לו' "כזית למחר בחוץ" בניחותא סימן שזק בזה יש עירוב מחשבות זר' יהודה הא בשאר (כזית וכזית) וכ"ש כזית כזית הוי פרטא ותפוס לשון ראשון

נושא

"חצי זית חוץ לזמנו, חצי זית חוץ למקומו, וחצי זית חוץ לזמנו"

(רבא - יש צירוף לזמן להיות פיגול

ור' המנונא - עירוב מחשבות הוי

מקנה

◇ "מנא אמינא לה" מקורות על ב' השיטות הנ"ל

נושא/מקנה

מקרים שונים של צירוף - ומחלוקת על מה תני בר קפרא את משנתו דאין חצי זית מועיל במקום כזית

מקומו

זמנו

בר קפרא

נושא

- חישב שיאכלוהו (קרקע) כלבים למחר
- אכילת אש

מקנה

△ ב' שאלות בענין צירוף בקטר לפיגול

נושא

שאלה: חישב לאכול כזית בין שני בני אדם